

Budget och verksamhetsplan 2022

från Miljöpartiet de gröna Kalmar kommun

Kålkraft hösten 2021

En grön samhällsomställning – från mål till handling

När pandemin håller (förhoppningsvis) på att ebba ut ser vi en värld som förändrats på ett sätt som ingen kunde ha förutsett för bara några år sedan. Nya vanor och förändringar som kommer bestå, som ibland innebär nya utmaningar för den kommunala verksamheten.

Samtidigt som vi fortfarande hanterar Corona-viruset och återhämtningen efter pandemin har vi i Sverige många andra utmaningar som också kräver fortsatt arbete. Den psykiska ohälsan bland unga ökar, vilket förvärras i många åldersgrupper av de rådande omständigheterna. Klyftorna i samhället ökar, och många människor lever i utsatthet med väldigt små marginaler. Klimatet och våra ekosystem är fortfarande i ett nödläge.

För att hantera alla dessa problem behövs en grön samhällsomställning, både i Sverige och i världen. Vi behöver visa vägen för hur vi stärker välfärden, ökar människors välmående och samtidigt räddar klimatet.

Vi har unika förutsättningar att vara en del av lösningen. Vår vetenskap, vår teknik, vår frihet och våra samarbetsmöjligheter är starkare än någonsin tidigare i historien. I Kalmar kommun finns allt som behövs för att skapa ett modernt och hållbart samhälle med ett starkt näringsliv, en välmående, engagerad befolkning och vi har naturresurser. Under de närmaste 10 åren som är kritiska för klimatomställningen vill vi koncentrera kommunens resurser på samhällsomställningen. För att det ska gå tillräckligt snabbt måste vi **både** hitta smarta ersättningslösningar för miljöbelastande verksamheter **och** minska vår miljöbelastning genom att förbruka mindre energi, mindre transporter och mindre resurser. Och de som måste dra ner mest är storförbrukarna.

Vi tror att en grön samhällsomställning rätt genomförd kan ge oss ett bättre liv med större trygghet och oberoende, samt mindre stress och ökat välmående. Med rätt ingredienser och tillagning tror och hoppas vi att Kalmar kan bli en fantastisk kommun över tid.

Max Troendlé

Annika Carlsson Wistedt

Daphne Thuveesson

Mark Hammar

Martin Arvidsson

Miljöpartiets roll och gröna framgångar

Miljöpartiet har 2 ordinarie ledamöter och 2 ersättare i kommunfullmäktige och är representerade i en del nämnder och kommunala bolag. Totalt är vi fem personer i partiet som har kommunala uppdrag – Max Troendlé, Annika Carlsson Wistedt, Daphne Thuvesson, Mark Hammar och Martin Arvidsson. I vår nuvarande roll som opposition ser vi nu med glädje hur flera av våra förslag både från vårt valmanifest 2018 och tidigare budgetreservationer har tagits upp av andra partier och blir verklighet:

- En återgång till högre mål i ekonomin om 2%/år i överskott över en rullande femårsperiod
- Möjliga projekt för kolsänkor ska undersökas
- Tjärhovet och Barlastholmen ska utrustas inför en elektrifiering av arbetsmaskinerna
- Arbetet med klimatanpassning börjar äntligen, efter nästan ett decennium av tjt från MP
- Det finns en inriktning att samverka med de gröna näringarna för att undersöka möjligheten att binda kol i marken
- Återkommande medel i driftsbudget tillförs äntligen sedan 2021 vatten- och miljönämnden
- Mer än 10 år efter att målet sattes har vi äntligen en handlingsplan för att bli en fossilbränslefri kommun 2030
- Överföring av ökade inkomster från parkeringsavgifter till kollektivt resande har beslutats och genomförts
- Ett projekt för att ändra skötsel av kommunala grönytor för att bättre gynna biologisk mångfald har påbörjats
- Besparingar som behöver göras genomförs inte längre som generella besparingar på alla förvaltningar rakt av, utan möjlighet till mer prioritering finns
- En viss förstärkning av bemanningen med kuratorer vid elevhälsan har genomförts
- Planeringen för ett nytt reningsverk sker med målet att bli ”bland de bästa reningsverken i Sverige avseende näring, syretärande och skadliga ämnen”
- En handlingsplan för giftfri förskola och skola har börjat tillämpas
- Solpaneler ska sättas upp på alla kommunala fastigheter där det är möjligt

Det är viktiga åtgärder men inte i närheten av tillräckligt för att göra den samhällsomställning vi behöver göra de närmaste 10 åren. I vår budgetreservationer visar vi vilka de följande stegen bör vara.

MILJÖPARTIETS VISION 2035

I Kalmar kommun har samtliga politiska partier enats bakom en vision för Kalmar 2025. Nu när 2025 närmar sig börjar Miljöpartiet själva blicka lite längre fram och funderar över hur vi skulle vilja att Kalmar kommun ser ut 2035. En blomstrande, välmående kommun med social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet i fokus. Nedan är ett förslag på hur Kalmar skulle kunna se ut i framtiden.

Om 13 år är Kalmar en rolig, trygg och välmående plats att leva på. De 78 000 invånarna driver många framgångsrika företag i samarbete med människor i helt andra delar av världen som vi har kommit nära genom alla nya möjligheter till effektiv digital kommunikation. På Linnéuniversitet som också är ett globalt fjärr-universitet kan man söka till alla världens högskolelinjer. De elever som studerar på plats i Kalmar trivs så bra att mer än hälften stannar kvar efter studierna. Vaccinfabriken i grannkommunen har blivit ett nav för samarbetet mellan universitetet, forskningen och vården.

I kommunen finns många olika typer av bostäder. Ofta ligger de nära varandra med lätt tillgängliga gemensamma ytor. För många som arbetar hemifrån eller från den egna stadsdelens företagscenter är det en trygghet att det alltid finns grannar i närheten som kan träffas utan så mycket krångel. Kvarterets kombinerade post-, delnings-, låne- och direktåtervinningsstation blir gärna en samlingspunkt för pratsugna. Ensamheten i alla åldersgrupper minskar, och den sociala sammanhanget grannar emellan stärks.

Mitt i varje stadsdelscentrum ligger skolan som är samhällets stolthet. Här samlas man kring barnen men också kring idrott, föreningsaktiviteter och på kommunens servicecenter. Jobben i skolan är eftertraktade, och läraryrket högt respekterat. Kalmars skolor ligger bra till i rankingar och barnen trivs. Det kan inte bara bero på den underbara skolmaten, som ofta får inslag från stadsodlingarna, de Akinderska fruktlundarna och ibland även från de Sölverska vildsvinsrätterna. Kanske har det också att göra med att lärarna har mer tid till sina elever, samt att barnen är utomhus och i rörelse mycket mer. Tack vare bland annat det sedan länge etablerade s k Hedin-spåret får barn oavsett hörselnivå eller annan funktionsvariation den hjälp de behöver. Den psykiska hälsan bland unga är så god att man kan avveckla en del av kuratortjänsterna på ungdomsmottagningen som byggdes ut kraftigt i början av 20-talet.

På Kvarnholmen och i alla de andra stadsdelscentrumen finns en mängd olika företag som arbetar med bland annat utrustningsdelning, återanvändning, reparation och materialåtervinning. Det är fortfarande växande branscher och här är det lätt att få jobb för den som vill göra en snabb praktisk karriär. De cirkulära företagen trängs med multi-trivselaffärer med varierande möjligheter till mat, uppvisningar, umgänge, tävlingar, lek och kultur. Natlivet är blomstrande, men det var längesedan något sexuellt övergrepp eller misshandel skedde.

Arbetet med hållbarhet har gått oerhört bra, delvis tack vare drivande tjänstepersoner och politiker, delvis tack vare fortsatta stora satsningar från regeringen. Målet om att vara en fossilbränslefri kommun uppnåddes redan 2028, och arbetet mot att bli klimatneutrala och därefter uppnå negativa utsläpp går som på räls.

Tack vare park and ride-systemen, den utbyggda kollektivtrafiken, supercykelvägarna och mycket mer tar man sig runt snabbt och smidigt i hela kommunen. Behovet av centrala p-platser sjunkit drastiskt, och platsen som var avsedd för p-huset är istället hem till en ny park. När man vill åka längre är det lätt att ta sig vidare med tåg, elfärja eller kanske elflyg. Kalmar lämpar sig väl för förnybar elproduktion till exempel genom solenergi och vindenergi och vi producerar mer elektricitet än vad vi gör av med. Vi kan både lagra och exportera till andra delar av landet och till Europa. Tack vare politiskt handlingskraft under 20-talet har vi utsetts till Europas solcellstätaste stad för femte året i rad.

Havet är rikt på liv och luktar friskt. Bryggorna behöver inte längre vara så långa, bada gör man gärna direkt från stranden. I havet finns odlingar av djur och växter som skördas varsamt för att upprätthålla näringsbalansen i havet och som används för energiproduktion och som råvara i tillverkningsindustri. Fisket däremot drivs inte längre i havet utan mest i tankar på land där näringsämnen kan tillvaratas och återcirkuleras till odlingslandskapet. Nästan hela kommunens strandlinje är lätt tillgänglig för människor och där finns gott om plats för umgänge, lek, idrott och vila. Norr om Kalmar finns ett återställt träskområde som har blivit ett nordiskt centrum för blötdjursturism.

Det nya reningsverket släpper inte ut något vatten alls till havet utan allt restvatten återgår till landskapet på högre höjd. Tillsammans med fördröjt regnvatten har skog och lantbruk kunnat utvecklas snabbt och bränder har stoppats. Här får man ersättning för odlingsmetoder som innebär kol-lagring. Skogsbruket är effektivt med hyggesfria metoder. Den åldersblandade skogen gör att skadeangrepp bromsas och artrikedomen ökar. De många nya jobben inom skog, lantbruk, fiskeri och energiproduktion gör att det är Påryd, Halltorp och Rockneby som är de snabbast växande orterna i kommunen.

Den kommunala ekonomin har varit dopad av EU-bidrag för biologisk kolbindning men man planerar nu att sälja ut den delen av kommunkoncernen för att istället bygga upp en ny infrastruktur för materialåtervinning från hav, jord och reningsverk.

Kommunen styrs av politiker som alla har tidsbegränsade uppdrag och därför ger allt innan de går tillbaka till andra uppgifter. Att klaga på politiker i allmänhet gör man inte så ofta eftersom de flesta känner någon eller själva har haft, har eller snart ska ha ett politiskt uppdrag. De politiska diskussionerna har blivit vanligare men vänligare.

Yrkanden på mål, uppdrag och inriktning

I texten nedan redovisas Miljöpartiet Kalmars tilläggs- och ändringsyrkanden. Förslag på tillägg till, eller ändring av befintlig punkt i majoritetens budget skrivs med kursiv och understruken text.

Långsiktig ordning i ekonomin

Varje generation ska betala för sin egen välfärd. Vi får inte låta våra barn och barnbarn betala för vår konsumtion. Men tyvärr missar majoriteten helt i sin ekonomiska planering vad det är som vi är på väg att slösa bort. Jorden, skogen, vattnet och de resurser och ekosystemtjänster som de skapar är grunden för vår välfärd. Som det är nu kan vi nå kommunens samtliga ekonomiska övergripande mål men ändå riskera framtida generationers trygghet genom att förbruka den egentliga grunden för vår ekonomi. För att förhindra det behöver vi utveckla mål och mätmetoder för naturresurser och ekosystemtjänster som vi sedan arbetar in som en del i den kommunala ekonomiska planeringen. Alla större ekonomiska beslut måste dessutom ta hänsyn till den samhällsomställning vi står inför och ta in klimatperspektivet som en naturlig del av alla upphandlingar.

En kommunal verksamhetsplanering för åren 2021-2023 måste i mycket högre utsträckning ta hänsyn till de stora omställningar vi står inför. Majoriteten beskriver kommunsektorns ekonomiska utmaningar (konjunktur, demografi, investeringsbehov och kompetensförsörjning) men missar den ekonomiska effekten av de stora omställningar vi står inför när det gäller att hejda och anpassa oss till klimatförändringar och förlusten av biologisk mångfald. Precis som de senaste årens kriser (migration, torka och vattenbrist, pandemi) var en följd av sådant vi egentligen hade kunnat förutse, vet vi att klimatförändringarna kommer att på ett avgörande sätt påverka oss och vår ekonomi. Vi måste vara förberedda på större ekonomiska påfrestningar.

En viktig förändring för ett långsiktigt ekonomiskt hållbart samhälle är en grön skatteväxling som flyttar beskattning från arbete till utnyttjandet av gemensamma resurser. På samma sätt måste resurser på kommunal nivå långsiktigt styras från linjärt resursutnyttjande och konsumtion mot mänskligt arbete och cirkulär ekonomi.

Kalmar kommuns budgetmodell saknar fortfarande en bra process för att hitta möjliga besparingar. Man verkar till och med rädd för att använda ordet besparingar. Förr hette det ”effektiviseringar” och nu är det ”samordningsvinster” som blir till ett besparingsuppdrag som ska genomföras efter att den egentliga budgetprocessen är avslutad. Vi skulle hellre se ett system där nämnderna samtidigt med

äskande-processen också ska beskriva och analysera konsekvenserna av möjliga besparingar inom den egna verksamheten. En sådan systematisk process kan förbereda förvaltningarna på kriser av olika slag, även om vi förstås inte väljer att genomföra alla tänkbara besparingar.

Behovet av lokaler inom vissa verksamheter bör kunna minska med tanke på det digitala arbetets genombrott under 2020. Många av de kommunala lokalerna och anläggningarna har haft en låg nyttjandegrad under pandemin. Samtidigt har pandemin inneburit att inomhusvistelse ska begränsas när det går. Sammantaget anser vi därför att den kommunala översynen av lokalutnyttjande ska kopplas till en eventuell besparing.

Vi välkomnar också en utredning kring försäljning av kommunalt ägda företagslokaler (KIFAB), men vi ställer oss mycket tveksamma till att sälja alla fastigheter i bolaget. Att tex sälja lokalerna för den nya skolan i Tallhagen (HB Telemarken) är vi tveksamma till. Dessa fastigheter måste då ägas av ett nytt kommunalt fastighetsbolag eller någon kommunal förvaltning. Utan eget fastighetsbolag förlorar kommunen möjlighet att själva sy ihop lokallösningar, och risken finns då att vi i framtiden misslyckas med att landa företagsetableringar, med uteblivna arbetstillfällen som följd. Vinster från en försäljning måste användas ansvarsfullt för att långsiktigt förbättra kommunens ekonomi och kan inte som vid tidigare försäljningar användas i driftbudgeten eller för tillfälliga satsningar. Det gäller också eventuella budgetöverskott.

När den planerade försäljningen av KIFAB realiserar kommer en stor fråga bli vad pengarna från försäljningen ska användas till. Det är inte en fråga som behandlas i budget och verksamhetsplan 2022, men ändå ett viktigt ekonomiskt beslut som sannolikt inträffar under 2022. Miljöpartiets inriktning är att vi kommer behöva använda en del av medlena till avbetalning av pensionsskuld och långsiktigt räntabla investeringar, såsom köp av skog med högt biologiskt värde. Merparten tror vi dock behövs till åtgärder för klimatanpassning. Sedan 2014 har Miljöpartiet efterfrågat åtgärder och planering för klimatanpassning. Arbetet ska ha inletts redan 2013 men skarpa förslag saknas fortfarande. I år har behovet av klimatanpassning också blivit uppenbart för alla och först nu anslår majoriteten extra löne-medel till samhällsbyggnadsnämnden för att genomföra arbetet. Nu efter en sommar där människor dött av översvämningar i Europa, Gävle har översvämmats och Kalmar har haft skyfall med elavbrott, så har majoriteten vaknat till. Men vi ligger långt efter, och behovet av genomförda åtgärder är stort i en låglänt havsnära kommun som vår.

Ett annat viktigt ekonomiskt beslut som inte berörs av budgeten är majoritetens "Oktoberfest", det vill säga tendensen att sätta sprätt på det prognostiserade överskottet under innevarande år när resultatet i oktober ser ut att bli bra. Det är ofta bra och behjärtansvärda saker pengarna går till, men vi är mycket tveksamma till den typen av ad hoc-hantering av skattemedel. I år har också oktoberfest-pengarna

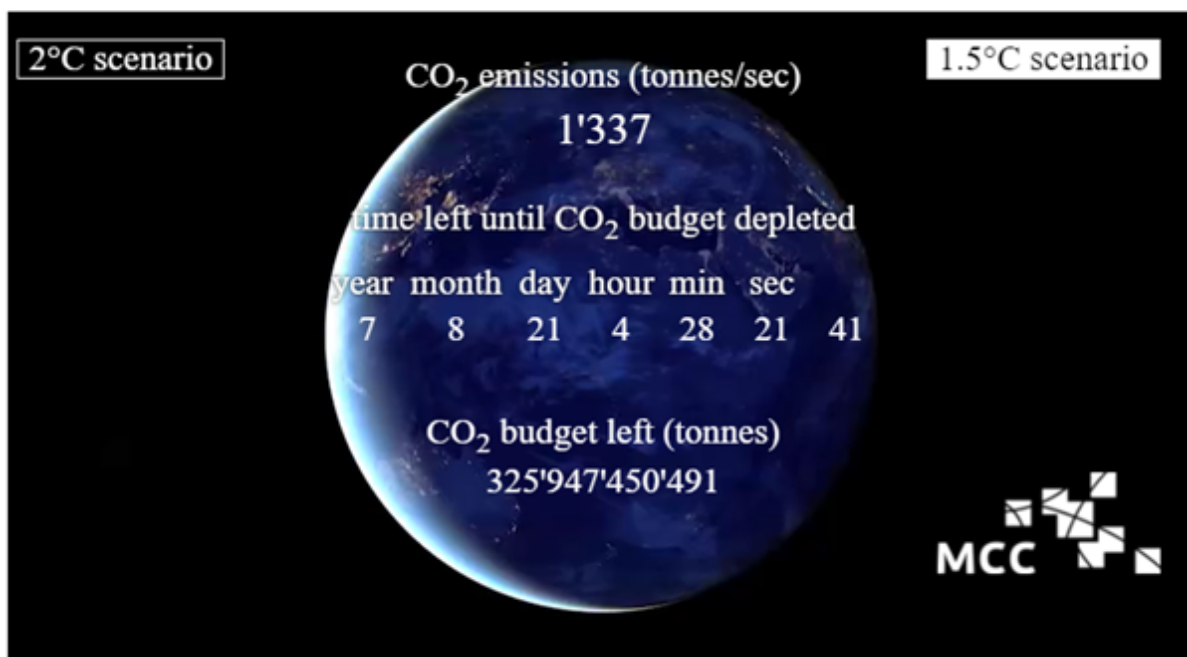
kommunicerats till allmänheten i samband med budget för 2022 vilket gör att folk i allmänhet och journalister har haft svårt att förstå vad det egentligen handlar om. I ett välfungerande budgetarbete ska det finnas marginaler för oförutsedda händelser och osäkra prognoser. I allmänhet kan man därför förvänta sig ett visst överskott i förhållande till budget de flesta år. Att varje gång detta inträffar använda en del av dessa medel för ändamål som inte har hanterats i den normala budgetprocessen är att visa dålig respekt för skattebetalarna.

Miljöpartiet vill stärka ekonomin genom att:

1. En ekonomisk styrprocess utvecklas som tar hänsyn till tillgångar och utveckling av naturresurser och ekosystemtjänster inom kommunen
2. Budgetprocessen i ett tidigare skede tar hänsyn till möjliga besparingar eller omfördelningar och att nämnderna årligen ges i uppdrag att redovisa och analysera konsekvenserna av möjliga besparingar eller omfördelningar inom de egna verksamheterna
3. Den politiska verksamheten föregår med goda exempel när det gäller
  - Sparsamhet med gemensamma medel
  - En utredning om hur kommunens lokalkostnader kan minska genom effektivare utnyttjande
4. En klimatanalys tas fram inför varje stort investeringsbeslut
5. En klimatanalys görs av styrande dokument och interna processer
6. Mål bör sättas för hur stor andel av lån från kommuninvest som bör kunna klaras inom kriterier för gröna lån

Ett grönare och blåare Kalmar

21-10-31. Mercator Research Institute on Global Commons and Climate Change: <https://www.mcc-berlin.net/en/research/co2-budget.html>

Situationen för klimatet är akut. Med nuvarande utsläppsnivåer kommer vi att passera gränsen för global uppvärmning över 1,5-graders-målet om mindre än åtta år. Kommunfullmäktige i Kalmar har också konstaterat att vi befinner oss i ett klimatnödläge. Vi har nu, på grund av brist på handlingskraft de senaste decennierna, väldigt kort tid på oss för att ställa om. Politiken måste ta på sig ledartröjan för att visa vägen. För Miljöpartiet handlar miljöpolitiken inte om att vara bättre än våra jämförelsekommuner, utan att sänka utsläppen i den takt vi behöver för att rädda klimatet.

Klimatkrisen är tyvärr inte vårt enda utmaning bland miljöfrågor. Kalmar har ett av Sveriges mest utsatta lägen när det gäller vatten. Vi har betydligt mindre ytvatten än andra delar av Sverige och vi ligger i regnskugga. Havet utanför Kalmar är grunt och vattenutbytet med övriga Östersjön blir långsammare på grund av vårt läge innanför Öland. Alla som har bott i området under en längre tid kan med egna ögon se hur vattnet i havet har försämrats. Långa badbryggor och spridning av sand på stränderna blir en kortvarig lösning när botten är täckt av dy, fisken försvinner och bottarna dör på grund av syrebrist. Det betyder att vi även här måste vara ledande i att hitta lösningarna.

Miljöpartiet gläds åt att S-C-V-majoriteten tar ytterligare steg i rätt riktning i sin budget, men vi konstaterar att det fortfarande saknas mycket. Det finns mycket arbete i andra kommuner som Kalmar enkelt kan ta efter för att komma närmare att nå sina mål, men det finns också områden där Kalmar har möjligheten att sätta pilotprojekt och visa vägen för resten av kommunsverige. På en lång rad olika områden finns det mycket som behöver göras, från att förbättra möjligheterna till stadsodling, till att undersöka möjligheten att skapa kolsänkor, till att skydda den biologiska mångfalden. Men mycket kräver en annan politisk prioritering än den som är nu.

Vi i Kalmar kan göra mycket här och nu, och fylla orden om klimatnödläge med den politiska handlingskraft som krisen kräver. Kalmar kommun gör mycket på klimat- och miljöområdet - men vi behöver göra så otroligt mycket mer för att nå våra miljömål. Den prioriteringen handlar om politisk vilja, och den viljan har Miljöpartiet.

Miljöpartiet vill stärka klimat- och miljöarbetet genom tydliga mål, breda samarbeten och kvalificerad utvärdering:

7. Den planerade koldioxidbudgeten ska inkludera årliga delmål för kommunen som geografiskt område. Den ska så långt som möjligt inkludera konsumtion samt både fossila och förnybara källor till alla typer av växthusgasutsläpp
8. Klimatsäkra alla relevanta politiska beslut mot våra egna klimatmål som en del i ärendeberedningen
9. Ett lokalt klimatpolitiskt råd med representanter från kommun, näringsliv, civilsamhälle och universitet inrättas och anlitas för att bedöma och utveckla kommunens klimatpolitik
10. Fossilfri kommun 2030 blir ett tema i kommunens företagardialoger och att relevanta delar återrapporteras till vatten- och miljönämnden
11. Sätt tidsplan för arbetet med klimatanpassningsplanen, en tydlig ansvarsfördelning för genomförandet och en systematisk uppföljning

Miljöpartiet vill öka kommunens kapacitet för kolbindning:

12. Bruka all kommunal skog hyggesfritt för ökad kolbindning.
13. Återuppta dialogen med intresserade representanter för de gröna näringarna om regenerativt jordbruk till exempel i samarbete med Vinnova för att öka kolbindning i marken, öka vattenhållande förmåga och minska behovet av gödning. Ersättningsförslag för kollagring diskuteras på nationell nivå och på EU-nivå. Kalmar län har bra förutsättningar att bli ledande i det här arbetet i Sverige.

14. Kommunen tillsammans med LNU utreder projekt för att ta tillvara restprodukten CO₂ från biogasproduktion. Till exempel kan CO₂ användas inom livsmedelsindustrin eller växtodling, alternativt föras vidare mot carbon capture mm.
15. Undersöka möjligheten att bygga bostadshus i flera våningar i massiv trä, gärna med lärdomar från Växjö och Sollefteå

Miljöpartiet vill minska konsumtionsrelaterade klimatutsläpp genom att:

16. (Ändringsyrkande på befintlig punkt) Andelen resor med gång, cykel och kollektivtrafik ska årligen öka. *Det totala antalet bilresor ska minska* (se även övriga förslag under trafikavsnittet).
17. Utveckla mått för klimatsmart och säsongsanpassade livsmedel genom samarbete med kolinlagring.se
18. Nötkött som kommunen upphandlar ska uppfylla kraven från föreningen Naturbeteskött
19. Kommunen utreder möjligheten att dela upphandlingar på när en vara är i säsong eller inte. Potentiella vinster skulle kunna vara sänkta kostnader och klimatfördelar
20. Kommunen utreder möjligheten att dela upphandlingar, på en mindre mängd och på det kvarvarande behovet, utöver den mindre upphandlingen. Detta så att lokala odlare som inte kan leverera hela året kan buda på upphandling av en bestämd mindre mängd av varan
21. Utredda förutsättningarna för en återbruks-/delning och reparations-galleria centralt placerad i Kalmar inspirerad av Re-tuna i Eskilstuna
22. Handlingsplanen för giftfri förskola och skola vidareutvecklas till en handlingsplan för giftfri kommun

Miljöpartiet vill minska den totala energianvändningen genom att:

23. Göra en översyn av kommunens totala lokalbehov. Ökat hemarbete och samutnyttjande av lokaler innebär att lokalbehovet kan minska
24. Optimera kommunal elanvändning genom timmätning och anpassning av energianvändning till lågpristider
25. Utredda lokaler utanför fjärrvärmeområdet som lämpar sig för bergvärme och samtidigt ta tillvara eventuella möjligheter till minskad dricksvattenanvändning
26. Undersök möjligheten till energibesparing i samband med digitaliseringsuppdraget genom att se över totalbehovet av datalagring

Miljöpartiet vill minska vattenåtgången genom att

27. Införa krav om cirkulärt vatten i allt detaljplanearbete

28. Identifiera användningsområden för tekniskt vatten

Miljöpartiet vill säkra biologisk mångfald genom att

29. Det kommunala ägandet av skog med högt värde för friluftsliv och biologisk mångfald ökar, till exempel genom byte eller försäljning av annan mark eller andra tillgångar (se även under kapitlet En långsiktigt hållbar ekonomi)
30. Gynna biologisk mångfald och bördiga jordar systematiskt inom parkförvaltningen till exempel med inspiration från Enköpings kommun med fleråriga växter och fickparker
31. Införa ett mål om andelen formellt skyddad natur i kommunen

Samhällsbygge och utveckling för ett framtida Kalmar

Samhällsbygge:

Kalmar, som nu går från att vara en stor småstad till en liten mellanstor stad, kan på många sätt vara mer attraktiv än storstaden. De korta avstånden, de lägre bostadspriserna, närheten till naturen och mycket mer är faktorer som kan höja livskvalitet och vara stora fördelar jämfört med storstäderna.

Däremot ser vi inte en växande befolkning som ett självändamål. Många av fördelarna med att bo i Kalmar kommun beror just på att avstånden är korta och att en medelstor stad är effektiv på många sätt. Vi motsätter oss "KransKommunKannibalism" där centralkommunen strävar efter en befolkningsökning på bekostnad av grannkommunerna.

Medan befolkningsökning ofta medför bland annat ett rikare kulturutbud finns också nackdelar. Med en växande stad ökar belastningen på Kalmarsund och på våra vattenresurser. Grönytorna riskerar att bli färre. Utan styrande klimatpolitik blir det fler bilar som trängs i vår vackra stad och mer mark tas i anspråk för parkeringar, med konsekvensen att ett hållbart och effektivt resande hindras.

Att Kalmar växer märks redan idag. Med butiker som öppnar kl 06 och stänger kl 23, tåg som avgår från Kalmar C kl 05 och bussar som avgår kl 03 eller 04 närmar vi oss raskt det så kallade 24 timmars-samhället. Det som ännu släpar efter är möjligheterna till kollektivtrafik inom kommunen för att kunna åka med de tidiga förbindelserna ut mot världen. Tåget kl 05 till Göteborg går det inte att åka buss till. För att åka nattåget till Stockholm, som avgår efter 01.20 från Alvesta, måste du åka straxt innan kl 21 från Kalmar C, vilket gör att du måste vänta över tre timmar i Alvesta. Vi behöver således möjlighet till ett kollektivt resande dygnet runt.

För att fortsätta växa på ett bra sätt behöver vi också livskraftiga mötesplatser i alla kommunens tätorter och i våra grannkommuner. Vi behöver också tänka nytt när det gäller trafiken. Samhällsplaneringen måste tydligare prioritera resor med cykel och kollektivtrafik framför bil för de som kan göra den förändringen, så trafikstockning minskar och parkeringsbeläggning minskar för de som faktiskt behöver bilen.

Trygghet:

Miljöpartiet gläds över många av insatserna för ökad trygghet som majoriteten föreslår i sin budget och tidigare år, men är inte övertygad av alla. Det är för otydligt fokus på det förebyggande arbetet, och ibland för mycket som satsas på åtgärder med oklara i resultat.

Det är exempelvis svårt att se hur fler ordningsvakter ska kunna stoppa sexuella övergrepp i hemmet, eller hindra människor från att söka sig till brottslighet. Där det behövs mer personal behövs det egentligen fler poliser. Fler ordningsvakter kan göra

en viss skillnad, men är inte den viktigaste åtgärden. Den viktigaste åtgärden som Kalmar kommun kan göra är förebyggande arbete. Den bästa brottsbekämpningen är när brottet aldrig sker från första början. Därför föreslår vi en kraftig minskning av de 2,5 miljoner på ordningsvakter från 2021 års budget och lägger medlena direkt på förebyggande insatser. Pengarna ska dels gå till att minska utsattheten här och nu bland offer för våld, och dels förhindra att människor hamnar i kriminalitet, eller fortsätter en inslagen banan i kriminalitet.

Miljöpartiet välkomnar majoritetens satsning på ett så kallat "trygghetspaket" på 10 miljoner kr. Dock har vi tre huvudsakliga invändningar:

- Denna satsning innefattar "behov av ökade resurser" hos individ- och familjeomsorgen (IFO). IFO beräknas ha ökade kostnader på över 2,5 miljoner kr enbart till följd av befolkningsökning. Dels lovar man inte full kompensation för volymökningen, dels är det magstarkt att slå sig för bröstet och använda ordet "satsning" när mer än 25% av beloppet behöver gå till volymökning. Se även avsnitt om välfärd.
- Det finns inga riktigt tydliga direktiv för pengarna, gällande om de ska gå till effektiva, förebyggande, insatser eller till satsningar såsom fler ordningsvakter. Vi skulle vilja se mer tydlighet kring att den absoluta merparten ska gå till förebyggande insatser.
- Vi vänder oss emot att det är KSAU som får fördela medlena i denna satsning. I så viktiga beslut borde det vara hela nämnden, i detta fall KS, som fattar beslut om hur medlena ska fördelas.

Miljöpartiet vill öka tryggheten genom att:

32. Utvärdera föregående års trygghetsinsats med ordningsvakter
33. Använd nya medel för trygghet i en riktad satsning på förebyggande verksamhet. De medel som socialnämnden har äskat som kompensation för befolkningsökningen ska tilldelas socialnämnden direkt.
34. Generella medel öronmärkta för trygghet i kommunstyrelsens budget ska fördelas efter beslut i nämnden, inte i arbetsutskottet.

Miljöpartiet vill modernisera trafiken genom att:

35. Utredda hur kollektivt resande kan stimuleras med ekonomiska medel och genomföra försöksverksamhet, till exempel genom en period med avgiftsfrihet för nyinflyttade eller i samband med evenemang eller lågtrafikkort oavsett hur gammal du är.
36. Kommunen tillsammans med Kalmar city och KLT utreder en avgiftsfri buss mellan Hansa - Giraffen - Kvarnholmen, exempelvis lördagar, för att stärka handeln på Kvarnholmen.
37. Utredda införandet av ett Park and Ride-system i Kalmar. Det skulle underlätta för bilister att nå stadskärnan utan att konkurrera om p-platser och skulle

även vara en delösning för att undvika att bygga ett dyrt centralt parkeringshus.

38. Kommunen tillsammans med Kalmar länstrafik utreder vad som krävs för att få till stånd ett tåg från Kalmar C kl 22 eller senare för rimliga byten till nattåg i Alvesta.
39. Kommunen i samarbete med Kalmar länstrafik arbetar för att minst en busslinje går dygnet runt, sju dagar i veckan.
40. Kommunen tillsammans med Kalmar länstrafik och Mörbylånga kommun utreda om det finns ett intresse för att Färjestaden, som har många dagpendlare till Kalmar, skulle kunna ingå i det subventionerade månadskortet som finns i Kalmar kommun
41. Utred varifrån bilpendlarna till Kvarnholmen kör ifrån, och identifiera enkla sätt att effektivt ändra valet av transportmedel.
42. På regional och nationell nivå ska Kalmar kommun arbeta för att Stångådalsbanan och dubbelspår mellan Kalmar och Alvesta prioriteras före förbifarter på E22 och före satsningar på flyg
43. Planera för att bygga supercykelvägar för att underlätta cykelpendling och anpassa cykelinfrastrukturen till bredare och snabbare cyklar.
44. Utreda möjligheten att göra stråk med cykelfartsgator nära skolor och i korridorer där barn cyklar till och från sin skola
45. Köpa in fler lådcyklar till kommunens förskolor
46. Införa el- och lastcykelpooler i kommunen, utifrån goda resultat med cykelbiblioteket i projektet hållbara resval
47. Vid utvecklingen av Kalmar hamn särskilt undersöka möjligheten av fossilfria drivmedel
48. Införa en laddstolps-garanti för boende i Kalmarhem
49. Kalmarhem utreder möjliga samarbeten med olika aktörer så att kunder med elbil skulle kunna ha ett abonnemang som ger både hemmaladdning och snabbladdning ute på resa
50. Hålla fast vid gällande detaljplaners regler om att endast tillåta handel med skrymmande varor och sällanköpsvaror vid nyetableringar kring Hansa city

Miljöpartiet vill modernisera byggandet genom att:

51. Planera för rörelse, vardagsmotion och spontanidrott
52. Prioritera detaljplaner där exploatören planerar att bygga hållbart
53. Införa regler för kompensationsåtgärder när nya hårdgjorda ytor skapas
54. Möjliggöra för småskalig handel och småskalig affärsverksamhet när detaljplaner för bostadsområden utvecklas
55. Koncerngemensamt höja kompetensen och arbeta fram metoder för att minska klimatpåverkan i byggnaders livscykel samt genomföra klimatberäkningar för nybyggnationer med målsättningen att ställa krav i upphandlingarna redan 2023

56. Kalmarhem tillsammans med samhällsbyggnadskontoret, ta fram byggklara tomter i kommunens mindre orter, så att Kalmarhem snabbt kan erbjuda hyresrätter på orter där idag kalmarhem inte har fastigheter, när efterfrågan finns.

Hög kvalitet i välfärden

Trots att vi lever i ett av världens och historiens bästa välfärdssamhällen ökar oro, otrygghet, ensamhet och psykisk ohälsa. Förskola, skola, omsorg och socialtjänst är viktiga för att motverka trenden men en grön samhällsomställning behövs för att vända utvecklingen. Vi strävar mot ett samhälle som underlättar möten mellan människor och som bygger jämlikhet och framtidstro.

Vi märker att majoriteten ännu en gång struntar i att se till att individ- och familjeomsorgen får medel de behöver för de ökade kostnaderna på grund av befolkningsökning. Detta är en fråga Miljöpartiet tjatat om länge, och länge finansierat upp i sin egna budget. Så även i år. Verksamheten som ska skydda några av samhällets mest utsatta får inte pressas på detta sätt, utan måste få de medel som behövs för att kunna göra ett bra arbete. I sin budget skriver majoriteten om individ- och familjeomsorgen att "behov av ökade resurser täcks inom ramen för satsning på trygghet på tio miljoner". Det är oerhört godtyckligt att kalla kompensation för volymökning för en satsning, och man lovar inte ens full kompensation. Det är inte rätt sätt att hantera verksamhet som finns till för några av samhällets mest utsatta.

Miljöpartiet satsar också pengar i vår budget för att öka de IOP:er som kommunen har tecknat med Stadsmissionen och Kvinnojouren. Båda föreningar bedriver oerhört viktig verksamhet som minskar den sociala utsattheten i samhället och borde tillföras mer resurser för att kunna göra ett ännu bättre arbete.

Miljöpartiet vill skydda och stärka välfärden för genom att:

57. Kompensera individ- och familjeomsorgen till följd av prognostiserad befolkningsökning
58. Tillsammans med lärare och förskollärare göra en systematisk genomgång och prioritering för att minska deras administrativa arbetsuppgifter
59. Stärka socialtjänsten genom utökat samarbete med grannkommunerna
60. Utredda möjligheterna att påverka föräldrars utnyttjande av barnens vistelsetid i förskolan
61. Utvidga studentbostadsgarantin så att den också gäller heltidsstudier på gymnasienivå
62. Tillsammans med Kalmarsunds gymnasieförbund arbeta för utspridda tider för skolstart både för att förbättra arbetsmiljön för skoleleverna, minska toppbelastningen på kollektivtrafiken och för att minska risken för smittspridning.
63. Underlätta etableringen av profilerade äldreboenden
64. I samarbete med berörda intresseorganisationer utreda behovet av ett profilerat HBTQI-äldreboende
65. Verka för att fler barn får ta del av kulturskolans verksamhet

66. Förstärka den centrala elevhälsans arbete med förebyggande insatser
67. Konsekvent ta hänsyn till luftföroreningar vid planering för nya äldreboenden, skolor och förskolor
68. Aktivt informera om alternativet uteförskola vid ansökningar till barnomsorgen

Mervärde för medarbetarna i Kalmar kommunkoncern

Det är inte lätt att vara välfärdsarbetare idag, och det är heller inte lätt att vara arbetsgivare inom den offentliga sektorn. Utmaningarna har bara blivit fler de senaste åren, och vi noterar några av de svåra trender välfärden idag står inför.

- I flera år har omfattande pensionsavgångar skapat generationsskiften på våra arbetsplatser. Den nyexaminerade har svårt att axla samma ansvar som den erfarna kollegan, och möjligheterna till handledning och mentorskap är inte alltid goda. De yngre medarbetarna riskerar för ofta sin hälsa på jobbet.
- De demografiska förändringarna med en allt äldre befolkning som försörjs med en lägre andel yrkesverksamma. Kommer vi kunna bibehålla vår befintliga välfärd, och hur säkrar vi en hållbar finansiering över tid?
- De demografiska förändringarna gör också att fler av de som behöver samhällets stöd saknar närvarande anhöriga vilket ytterligare ökar belastningen på till exempel omsorgens medarbetare.
- Det finns redan tydliga tecken på att tilltron till välfärdssystemen är hotad. Allt fler behöver överklaga avslagsbeslut på nekad sjukersättning, och de sköraste äldre får allt svårare att beviljas plats på äldreboende.
- Den bristande tillgången till bemanning inom välfärdsyrken fortsätter. Exempelvis konkurrerar Kalmar inom skolan med sina kranskommuner om de alltför få speciallärarna och specialpedagogerna, alltid med risken att ett barn blir utan kvalificerat stöd i sin inlärningssituation.
- Bristfällig arbetsmiljö, långvarigt hög arbetsbelastning och avsaknad av påverkansmöjligheter - media nationellt och lokalt rapporterar dagligen om arbetsplatser i välfärden där de anställda slår larm.

I majoritetens arbetsgivar-kapitel ser vi många positivt laddade ord, men de ekar tomma när omvärldsanalys och riktning saknas. Vad menar egentligen majoriteten när de säger att Kalmar kommunkoncern ska vara en modern arbetsgivare, som vill ha de mest engagerade och kompetenta medarbetarna? Vi frågar majoriteten: vilken är er arbetsgivarpolitik, och vad gör ni för att hantera välfärdens långtgående utmaningar?

Miljöpartiets arbetsgivarpolitik har en tydlig inriktning. Ska det offentliga ha kvalificerade anställda måste vi stappa upp när det kommer till arbetsmiljö och medarbetarinflytande. Förbättrade arbetsvillkor kan visserligen kortsiktigt ge högre kostnader, men samtidigt bidra till långsiktig kompetensförsörjning och minskad personalomsättning.

Därför vill vi att våra äldsta medarbetare ska få möjlighet till nedtrappning med bibehållen pension (enligt 80/90/100-modellen). Därför vill vi utvärdera införande av 35-timmars arbetsvecka för några av de som behöver det mest. Därför ifrågasätter vi målet att alla kommunanställda ska arbeta heltid, och Miljöpartiet vill istället ge

medarbetaren rätt till önskad sysselsättningsgrad, oavsett om det är heltid eller deltid.

Detaljstyrningen av våra medarbetare måste minska. Politiken ska ge förutsättningar, mål och ramar men yrkeskunniga ska ges ansvar att utveckla den kommunala verksamheten. Det innebär att styrningen av kommunens verksamhet måste ta kliv bort från "new public management", för att istället tillämpa en mer tillitsbaserad styrning. På så vis kan verksamheterna drivas av idéer från medarbetarna på golvet, snarare än detaljstyrning från de högsta cheferna.

Majoriteten har i årets budget ökat anslagen till friskvårdsbidraget. Miljöpartiet arbetar på nationell nivå för att även arbetsgivares bidrag till kollektivtrafikkostnader ska kunna skattebefrias. Vi vill då låta våra medarbetare välja mellan friskvårdsbidrag eller kollektivtrafikbidrag eftersom resor med kollektivtrafiken innebär "vardagsmotion" som också är hälsobefrämjande.

Miljöpartiet har under många år satsat mer på personal och bemanning än majoriteten, och vill i det längsta inte spara pengar på viktiga verksamheter såsom skola, kultur och omsorg. I situationer där besparingar ändå måste genomföras ska vi arbeta enligt metoden beskriven i kapitlet "Långsiktig ordning i ekonomin".

Miljöpartiet vill behålla, rekrytera och utveckla medarbetare genom att:

69. Ta fram rutiner för, och utreda förutsättningar utifrån bland annat arbetsmiljöaspekter, för distansarbete även utanför tider av pandemi. Detta kan både gälla för arbete hemma eller på mindre lokalkontor.
70. Inte bara betona rätten till heltid utan också till önskad sysselsättningsgrad och underlätta för deltidsarbetande
71. Utreda möjligheterna för förmånlig nedtrappning i slutet av yrkeslivet enligt modellen 80% tjänstgöring, 90% lön och 100% pension
72. Planera för en testperiod med 35 timmars arbetsvecka för en yrkesgrupp med hård fysisk belastning och hög sjukfrånvaro
73. Som arbetsgivarpart sträva efter att höja lönerna i lågbetalda kvinnodominerade yrken
74. Sträva efter att öka brukar- och personalkooperativ som driftsform inom kommunal verksamhet.

Delaktighet och demokrati

Vi lever i omvandlingens, omställningens och krisernas tid. Politiken måste ta nya steg för att fungera i en ny tid. Invånarnas engagemang är nödvändigt för att genomföra förändringar och för att förebygga och lösa intressekonflikter.

Majoriteten har i årets budget avsatt 250 tkr för ett projekt med medborgarbudgetering i Södermøre, vilket är glädjande och i linje med vårt förslag inför 2021.

Miljöpartiet vill förstärka den lokala demokratin genom att:

75. Nya metoder för medarbetardialog och prövas och utvärderas exempelvis i arbetet att ta fram den vision som på sikt ska ersätta vision 2025.

Driftbudget - ändringsyrkande

Beskrivning	Berörd förvaltning	Intäkt (tkr)
Återgång till tidigare antal 2:e vice ordf (ej 2:e vice i servicenämnden, södermøre kommunalnämnd samt kultur- och fritidsnämnden), inklusive arbetsgivaravgifter	Serviceförvaltningen, Södermøre kommunalnämnd och kultur- och fritidsnämnden	- 421
Minskning politiska årsarvoden 5%, inklusive arbetsgivaravgifter	Alla	- 754
Förvaltningschef kommunledningskontoret, finansieras inom befintlig ram (se budget 2018)	Kommunledningskontoret	- 1 000
E-arkiv, finansieras inom befintlig ram	Kommunledningskontoret	- 1 100
Samordning digitalisering, en tjänst (50% ramfinansiering), finansieras inom befintlig ram	Kommunledningskontoret	- 400
Minskning av summa till ordningsvakter i centrala Kalmar (se budget 2021) för att öka mängden förebyggande insatser	Kommunledningskontoret	- 2 000
Generell minskning av budgetram för direkt satsning på tjänst för arbete med klimatanpassning	Samhällsbyggnadskontoret	- 650
Ökade p-avgifter på Kvarnholmen: Återinförande av avgift på lördagar och på röda zoner, samt en ökning av övriga zoner på 15%.	Serviceförvaltningen	- 3 500

Boendeparkering oförändrad.		
SUMMA		- 9 175

Beskrivning	Utgifter (tkr)
Fördubbling av anslaget till vatten- och miljönämnden med ytterligare en grön och blå miljon	+ 1 000
Fördubbling av tjänster för klimatanpassning med ytterligare en tjänst	+ 650
Införande av kommunal låd- och elcykelpool	+ 185
Full kompensation för individ- och familjeomsorgen till följd av prognostiserad befolkningsökning	+ 2 670
Riktad satsning på förebyggande verksamhet för att öka tryggheten och minska brotten	+ 2 000
Ökning av IOP med Stadsmissionen	+ 300
Ökning av IOP med Kvinnojouren	+ 300
Förstärkning av praktiska yrkesvux-kurser med inriktning mot omställning efter pandemin	+ 650
Förstärkning av den centrala elevhälsans förebyggande arbete	+ 850
Ytterligare en kurator till ungdomsmottagningen	+ 570
SUMMA	+ 9 175

Investeringsbudget - Ändringsyrkanden

I föreslagna investeringsanslag för 2022 ingår ett parkeringshus. Detta är projekt som miljöpartiet har motsatt sig sedan planeringsfasen. Beläggning av p-platser visar att det idag inte finns brist på p-platser på Kvarnholmen. Vi anser att det inte är rimligt att påbörja ett centralt placerat parkeringshus i Kalmar. Vid behov av utökade parkeringsplatser vill vi se dem i markplan något mindre centralt och med Park-and-ride-system till stadskärnan.

Vad vi ser ett stort behov av är att bygga fler pendlarparkeringar och cykelställ vid busshållplatser på landsbygden. Även de som bor långt från hållplatserna ska ha goda möjligheter att nyttja kollektivtrafiken och parkera cykeln eller bilen säkert och nära där bussarna går.

Miljöpartiet vill:

76. Ta bort "Parkeringsanläggning/Mobilitetsanläggning" ur investeringsbudgeten under 3.0
77. Lägga till "pendlarparkeringar och cykelställ vid busshållplatser utanför stadskärnan" i investeringsbudgeten
78. Under fastighets och infrastrukturinvesteringar prioritera i första hand gång-, cykel- och kollektivtrafiklösningar och trafiksäkerhet vid kommunens skolor.
79. Under väginvesteringar i första hand prioritera norra länken och kollektivtrafiknod för Snurrom-området.
80. "Gräv-nu-pengar" reserveras i investeringsprocessen för att underlätta rationell samordning av olika typer av projekt på samma plats.